

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН РОЗВИТКУ КАФЕДРИ ФІЛОСОФІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

ГОРОХОЛІНСЬКА ІРИНА

докторка філософських наук,
доцентка кафедри філософії
та культурології

Загальна стратегічна візія діяльності кафедри

Кафедра філософії та культурології – спільнота дослідників та університетських педагогів у царині світоглядних наук. Витоки нашого університету, як відомо, саме з цих наук. А тому візію діяльності кафедри у світлі гасла:

**“ Підтримуємо традиції
та втілюємо інновації!**

що міститься у Стратегічному плані розвитку нашого університету, зартикулюю так:

**Навчаємо мислити
з витоків, щоб діяти
для майбутнього!** ”

Бо ж світоглядні науки не тільки черпають відповіді на засадничі питання з джерела давніх учень філософів і богословів, а й продукують релевантні сьогоденню знаряддя критичного мислення, гуманітарної безпеки, сталого розвитку.

Місія

кафедри

Місія кафедри філософії та культурології – рефлексивно інтенсифікувати розвиток середовища смислів, де зростає Людина, Університет і Суспільство. Шлях її втілення – якісна підготовка фахівців у статусі випускової кафедри, а також надання методологічних опор навчанню студентів та аспірантів різних спеціальностей – через світоглядний кластер освіти, закладений в усіх стандартах ВО, та спектр дисциплін вибіркового циклу, спрямованих на ціннісну просвіту й формування таких потрібних в сучасності soft skills. Кафедра утримує живий зв'язок університету з його класичною традицією, де мислення, віра й культура мають орієнтиром утвердження цілісної особистості. А це й культура критичного мислення, патріотизму, діалогу, відповідальності, що роблять інновації змістовними.

Якими я бачу нас в перспективі 5 років?

Стратегічний план розвитку кафедри – це про потенціал її науковців і педагогів. Його вже не раз засвідчено й успішними акредитаціями освітніх програм, науковими результатами та мережею академічної співпраці, експертною ефективністю в українських і закордонних дослідницьких групах. Це також і про вагу діяльності працівників кафедри в житті громадянського суспільства на рівні міста, краю, держави.

А отже, розуміючи усі майбутні виклики та тенденції, характерні для гуманітарно-світоглядних наук в Україні, цей потенціал можна розвивати в таких напрямках:

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

Стратегічно важливо примножувати якісні та кількісні показники діяльності принаймні у двох магістральних форматах функціонування кафедри:

1) забезпеченні **високої якості навчального процесу** та підготовки здобувачів, які навчаються на освітніх програмах кафедри – успішні акредитації цих ОП, їх оновлення та розвиток;

2) постійному **підвищенні рівня викладання** світоглядних дисциплін, зокрема, нормативної дисципліни «Філософія», на всіх освітніх програмах університету відповідно до вимог стандартів вищої освіти – формування в здобувачів освіти не тільки суто спеціальних, а й світоглядних компетентностей, уміння працювати в команді, мислити самостійно та відповідально. А це поле відповідальності саме філософського і суспільствознавчого складників освіти. У співпраці з гарантами освітніх програм різних спеціальностей кафедра планує **розширювати вибіркові й обов'язкові навчальні курси**, які відповідають сучасним суспільним потребам. Це, зокрема, «Філософія та методологія науки» для магістрантів, «Історія мистецтва» для бакалаврів тощо (як відомо, за сучасними нормами ці дисципліни є евристичними для успішного вступу на вищі освітні рівні). Передбачається також розробка **нових навчальних дисциплін** – щодо формування навичок, необхідних для реалізації цілей сталого розвитку, у центрі яких – гідність, свобода, солідарність, культура відповідальної співдії.

Для популяризації освітніх програм «Богослов'я» (які не мають доступу до місць

державного замовлення) та збільшення на них контингенту здобувачів освіти, вважаємо за доцільне детальніше вивчити питання можливості отримання ваучерів на навчання для осіб 45+ від Центрив зайнятості. Це буде особливо актуально для магістерської програми, де, згідно з оцінкою останніх тенденцій формування контингенту, є запит на подальшу капеланську службу випускників-магістрів. Для цього важливо моніторити перспективу надання випускникам кваліфікації «капелан в системі охорони здоров'я» (чи капеланства в інших сферах). **Розширення співпраці з релігійними організаціями регіону, проведення популяризаційних, актуальних до запитів часу, літніх / зимових шкіл – це ефективний шлях для розвитку спеціальності.**

Один зі стратегічних шляхів оновлення популярності філософської освіти в університеті вбачаємо в **розробленні та впровадженні моделі міжнародного подвійного дипломування для здобувачів магістерської програми «Філософія»**. Йдеться про вивчення можливості створення партнерства з європейським університетом, в результаті чого філософська освіта набуде практичної орієнтації – у сфері політичних наук, соціальних комунікацій чи економіки. Такий формат сприятиме академічній мобільності, підвищенню конкурентоспроможності наших випускників і розширенню можливостей їхнього професійного розвитку, а отже – привабливості самої освітньої програми.

Окремою траєкторією освітньої ініціативності кафедри вважаємо її **здатність реагувати на сучасні виклики гуманітарної безпеки в освіті**. До прикладу, кафедра готова взяти участь у розробленні концепції академічного капеланства в університетському середовищі, вивчити умови створення Центру академічного капеланства тощо. Але передусім планується урізноманітнення практично спрямованих вибіркового навчальних курсів, присвячених аксіологічним вимірам орієнтації в нестабільному світі, соціально-культурній та патріотичній просвіті, психологічній і (звісно, на засадах добровільності) пастирській підтримці здобувачів освіти – відповідно до програм академічного капеланства за моделями, що функціонують у США, Франції, Великій Британії, Польщі тощо (де викладачами будуть як світські педагоги, так і колеги із пастирським досвідом).

Окремим напрямом освітньої діяльності кафедри є **розвиток освітньої програми «Соціальне забезпечення»**, кадровий потенціал якої є значущим, а предметна сфера підготовки фахівців актуально відповідає запитам сучасного суспільства. У співпраці з гарантом освітньої програми та групою її забезпечення плануємо вивчити оптимальну конфігурацію її функціонування в структурі університету. Рух до рішень здійснюватиметься в дусі партнерства та спільної відповідальності за якість освітнього процесу й професійне зростання здобувачів.

Серед ключових напрямків – і розширення спектру взаємодії зі стейкхолдерами, що передбачає збільшення їх числа, і підписання нових угод про виробничі практики та організація інших форм співпраці (лекторії, тренінги, робочі майстерні тощо).

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стратегічним пріоритетом кафедри є **розвиток двох освітньо-наукових (докторських) програм – «Філософія» та «Релігієзнавство»**, забезпечення їхньої якісної реалізації та успішного проходження акредитацій. Кафедра спрямовуватиме зусилля на **створення належних умов для захистів дисертацій аспірантами**, що передбачатиме підвищення публікаційної активності науково-педагогічних працівників, залучення їх до міжнародних наукових комунікацій і розвитку наукових шкіл.

У межах університетського конкурсу стратегічних проєктів була номінована **ініціатива започаткування фахового наукового журналу**, початок роботи над чим вбачаємо одним із стратегічних пріоритетів після оприлюднення оновлених вимог МОН України до фахових видань. Передбачено створення редакційної концепції, визначення тематичних пріоритетів і партнерських зв'язків видання, що об'єднуватиме дослідження у сфері філософії, релігієзнавства, богослов'я та суміжних гуманітарних дисциплін. Метою є формування авторитетної платформи для наукової комунікації та представлення результатів українських гуманітарних студій на міжнародному рівні.

Перспективним напрямом визначено й підготовку до **відкриття докторантури з релігієзнавства**, що ґрунтується на наявному науковому потенціалі кафедри та результативній діяльності в цій галузі.

Важливою є орієнтація дослідників, що працюють на кафедрі, на примноження публікацій у фахових та наукометрично індексованих виданнях, із поступовим збільшенням частки тих викладачів, які мають не менше п'яти публікацій у журналах WoS / Scopus.

Передбачено активну **участь у конкурсах наукових проєктів** – кафедра тут має позитивний досвід, але в майбутньому вбачаємо можливим:

- подання проєкту на основний конкурс наукових досліджень МОН України у співпраці із іншими структурними підрозділами філологічного факультету;
- підготовку заявок на міжнародні програми, зокрема Horizon Europe у співпраці з європейськими університетами;
- формування робочої групи для подання колективного проєкту на конкурси НФДУ.

Кафедра продовжуватиме традицію організації «кафедральної» науково-практичної конференції, активно залучатиме до неї молодих дослідників, аспірантів і здобувачів, а також братиме участь у міжнародних та всеукраїнських наукових заходах у статусі співорганізатора та партнера.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Розвиток міжнародного виміру діяльності кафедри спрямований на **підвищення рівня академічної мобільності здобувачів освіти та викладачів**. Це передбачає не лише активніше використання наявних в університеті інституційних й інших можливостей (зокрема Erasmus+), а й укладання нових партнерських угод, орієнтованих на специфіку, потенціал і потреби кафедри.

Особливе значення має **підготовка угоди з певним європейським університетом у межах вивчення можливості програми подвійного дипломування магістрів-філософів**. Така співпраця створить додаткові можливості для мобільності здобувачів, підвищення академічного рівня викладачів і спільної розробки курсів, що відповідають європейським стандартам.

Важливим стратегічним завданням є підвищення мобільності викладачів і **вдосконалення їхніх іншомовних компетентностей**, що відкриє перспективу для розширення пропозиції читання навчальних курсів іноземними мовами. Кафедра планує започаткувати читання одного чи кількох курсів англійською мовою для студентів альянсу UNITA.

Стратегічно важливим є **активніше залучення викладачів до подачі проєктів на міжнародні конкурсні програми**, зокрема Jean Monnet, Erasmus+ (KA1, KA2) та інші, спрямовані на розширення академічної співпраці й зміцнення позицій університету в європейському освітньому просторі.

ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ ТА ЕКСПЕРТНІСТЬ

Кафедра філософії та культурології відіграє особливу роль у громадському житті краю й країни, адже її діяльність невід'ємно пов'язана з формуванням гуманітарної свідомості, духовної зрілості та культури відповідальності. Викладачі, студенти й випускники кафедри традиційно усвідомлюють цю місію – бути носіями смислів і цінностей, що зміцнюють суспільство в часи випробувань.

Стратегічним завданням кафедри є поглиблення громадянської активності й експертної присутності у публічному просторі. Це передбачає розвиток аналітичної та просвітницької діяльності, участь у роботі конкурсних комісій, експертних рад, надання фахових консультацій і

висновків у сферах духовності, етики, гуманітарної безпеки.

У планах кафедри – розширення практики громадського викладання: проведення відкритих лекцій, публічних дискусій, семінарів у культурних і освітніх просторах міста, а також співпраця з медіа у форматі фахових інтерв'ю, експертних коментарів і аналітичних матеріалів.

Усе це сприятиме зміцненню репутації кафедри як центру гуманітарної експертизи, до думки якого дослухаються в питаннях духовного розвитку, суспільної етики та формування ціннісних орієнтирів сучасної України.

І на завершення

Маючи досвід роботи в різних структурних підрозділах університету – на кафедрі (від лаборанта до докторки наук, доцентки), у навчальному відділі (секторі ліцензування, акредитації та нострифікації), у науково-дослідній частині та в напрямку координації міжнародних проєктів, – я вдячна університету за можливість бачити його діяльність у цілісності та розуміти складність управлінських і академічних процесів.

Усвідомлюючи відповідальність, яку передбачає робота завідувачки такої особливої кафедри, вважаю своїм головним орієнтиром кантіанську настанову ставитися до людини передусім не як до засобу, а як до мети. Цей принцип визначає не лише бачення стратегії розвитку кафедри, а й спосіб побудови і колегіальної співпраці, і взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами – в атмосфері взаємної поваги, гідності та людяності.

Близькою для мене залишається й біблійна настанова бути **«світлом для світу»** – як символ покликання світоглядних наук: підтримувати людину у пошуках істини, добра і смислу. Саме в цьому я бачу сутність нашої спільної праці.

З повагою, Ірина Горохолінська